

Dnro HML/1819/11.01.04/2017

Esitys perustaa luonnonsuojelualue Rengon Valajärven Koivusaareen

KAURA 24.10.2017 § 71

Valmistelija: ympäristöasiantuntija Heli Jutila, 03 621 3761

Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistys on esittänyt 7.9.2017 Hämeenlinnan kaupungin kaupunkirakennelautakunnalle luonnonsuojelualueen perustamista Rengon Valajärven Koivusaareen (liite 1). Nopeasti toimimalla suojelualue saattaisi ehtiä mukaan Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kampanjaan ”luontolahjani satavuotiaalle” (www.luontolahjani.fi).

Hämeenlinnan kaupungin omistama Koivusaari (109-572-11-45) on luonnoltaan lähes koskematon vajaan 6000 m²:n kokoinen lehtomainen pikkusaari, jossa on hyvin monipuolinen lajisto ja erirakenteinen sekapuusto. Saarella on paljon hyvin vanhoja tervaleppä, mäntyjä, koivuja ja haapoja ja lahopuuta.

Yhdistys perustelee suojelua seuraavilla seikoilla

1. Alueen iäkäs, koskematon puusto ja monipuolinen eliöstö
2. Hämeenlinnan kaupungin omistamilla mailla ei ole vielä yhtään luonnonsuojelualuetta Rengossa.

Yhdistys esittää rauhoitusmääräyksiksi luonnonsuojelulain (1096/1996) 13 §:ää mukaillen, että perustettavalla alueella ei saa:

- 1) rakentaa rakennuksia, rakennelmia tai teitä;
- 2) ottaa maa-aineksia tai kaivoskivennäisiä eikä vahingoittaa maa- ja kallioperää;
- 3) ojittaa;
- 4) ottaa taikka vahingoittaa sieniä, puita, pensaita tai muita kasveja tai niiden osia;
- 5) pyydystää, tappaa tai hätyyttää luonnonvaraisia selkärangaisia eläimiä tai hävittää niiden pesiä eikä pyydystää tai kerätä selkärangattomia eläimiä; eikä
- 6) ryhtyä muihinkaan toimiin, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan taikka eliölajien säilymiseen.

Lisäksi kielletäisiin

- 7) luonnon roskaaminen ja muita ihmisiä häiritsevää toimintaa;
- 8) koirien pitäminen irrallaan ja
- 9) avotulen teko muualla kuin merkityllä nuotiopaikalla.

Alueella olisi sallittua:

1. liikkua jalan tai hiihtäen;
2. leiriytyä tilapäisesti merkityn nuotiopaikan läheisyydessä ja
3. poimia marjoja ja ruokasieniä.

Valajärven Koivusaaren rauhoittamista luonnonsuojelualueena esitti Hämeenlinnan kaupungille ensimmäisenä Kari Tjukanov 23.4.2017. Tämän johdosta ympäristöasiantuntija tutustui kohteeseen 20.6.2017. Kohde osoittautui upeaksi varttuneen ja erirakenteisen metsän kohteeksi (liite 2). Alueella on useita pystyjä ja kaatuneita lahopuita. Keskivaiheilla on mm. suuri tervaleppä. Myös suuria haapoja, koivuja ja mäntyjä löytyy alueelta. Saaresta suuri osa on lehtoa tai lehtomaista kangasta. Kielo on

runsasta ja valkolehdokkiakin löytyy varsin paljon. Saaren huomionarvoiseen lajistoon kuuluvat mm. ketunlieko, koiranheisi, kevätlinnunherne, keltatalvikki ja valkolehdokki, jota tavattiin useita kymmeniä kukkivana (liite 3). Saaren lintulajistoon kuuluvat mm. rantasipi, palokärki, käpytikka, kalalokki ja vierailevana laulujoutsen, harmaapäätikka ja harmaahaikara.

Lähettämässään kirjeessä 6.9.2017 myös Kati Tapaila, puolisonsa ja äitinsä tukevat kohteen suojelemista luonnonsuojelualueena. Hän kertoo telttailleensa Koivusaarella viimeksi lapsena 80-luvulla, ja vierailleensa nyt saarella elokuussa 2017 yllättyen saaren upeasta vanhasta puustosta. Hän arvelee suosion retkipaikkana vähentyneet tekemiensä havaintojen pohjalta.

Ympäristöasiantuntija on keskustellut luonnonhoitopalvelujen kanssa kohteen hoidosta ja rauhoittamisesta. Kohteella ei ole toteutettu metsänhoitotoimia ja se soveltuu hyvin luonnonsuojelualueeksi. Koivusaari on Hämeen virkistysalueyhdistyksen verkostossa mainittu kohde. Suojelu ei ole ristiriidassa virkistystyksen ja retkeilyn kanssa, koska liikkuminen, tilapäinen leiriytyminen ja marjojen ja sienien poiminta aiotaan sallia.

Kohde on merkitty Hämeen maakuntakaavassa retkeilyalueeksi (VR 144), ja se kuvataan merkittäväksi retkeilyn ja luontovirkistystyksen viheralueeksi. Rengon rantaosayleiskaavassa Koivusaari on merkitty retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR). Ympäristöasiantuntija on keskustellut maankäytön suunnittelujohtajan kanssa, joka piti saaren rauhoittamista luonnonsuojelualueena hyvänä eikä nähnyt sille maankäytöllisiä esteitä.

Edellisestä Hämeenlinnan kaupungin maille perustetusta luonnonsuojelualueesta alkaa olla jo aikaa, joten Suomi 100 –vuoden kunniaksi olisi luontevaa hakea luonnonsuojelulain mukaista rauhoitusta luonnonarvoiltaan merkittävälle Koivusaarelle. Hämeenlinnan kaupunki ei ole rauhoittamassa muita kohteita vuoden 2017 aikana.

Liitteet:

Liite 1. Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistyksen esitys luonnonsuojelualueen perustamisesta Rengon Valajärven Koivusaareen.

Liite 2. Rengon Valajärven Koivusaari, Hämeenlinna. Heli Jutila 3 s.

Liite 3. Rengon Valajärven Koivusaaren kasvilajilista. 2 s.

Kaupunkirakennejohtajan ehdotus: Kaupunkirakennelautakunta päättää esittää Rengon Valajärven Koivusaaren rauhoittamista kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle.

Rauhoitushakemus tehtäisiin esitetyin suojelumääräyksin ja osana luontolahjani hanketta.

Kaupunkirakennelautakunta päättää samalla, että pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastetaan heti.

Päätös: Kaupunkirakennelautakunta hyväksyi ehdotuksen

- - -

Hallintosäännön 3.2 §:n 26-kohdan mukaan kaupunginhallitus käyttää osakkeenomistajan/maanomistajana kuuluvaa puhevaltaa, ellei muualla tässä säännössä toisin määrätä.

Alueen rauhoittamista koskeva asia on maaomaisuudesta päättämistä ja kuuluu kaupunginhallituksen päätösvaltaan. Asiaa ei näin ollen ole tarpeen esittää edelleen kaupunginvaltuustolle päätettäväksi.

Kenakkalan ehdotus: Kaupunginhallitus päättää, että Rengon Valajärven Koivusaaren rauhoittamista haetaan esitetyin suojelumääräyksin ja osana luontolahjani satavuotiaalle hanketta ja valtuuttaa ympäristöasiantuntija Heli Jutilan allekirjoittamaan hakemuksen.

Päätös:

Muutoksenhaku: Liite 2.

Lisätietoja antaa ympäristöasiantuntija Heli Jutila, 03-6213761

Tiedoksi:

Hämeenlinnan seudun luonnonsuojeluyhdistys, Esa Kilpi

Kari Tjukanov

Kati Tapaila

ympäristöjohtaja Juha Lahti

maankäytön suunnittelujohtaja Niklas Lähteenmäki

kaupungingeodeetti Aki Järvinen

metsäinsinööri, Mika Rantonen

Hämeen ELY-keskus, Rauni Itkonen

Hämeen virkistysalueyhdistys

ympäristöasiantuntija Heli Jutila